

Sygn. I C 973/16 upr.

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 06 października 2016 r.

Sąd Rejonowy we Włocławku Wydział I Cywilny

Przewodniczący : SSR Monika Drzewiecka

Protokolant: st. sekr. sądowy Wioletta Rosołowska

po rozpoznaniu w dniu 06 października 2016 r. na rozprawie

sprawy z powództwa : (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W.

przeciwko : L. N.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanej L. N. na rzecz powoda (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. kwotę 1.081,71 zł (jeden tysiąc osiemdziesiąt jeden złotych siedemdziesiąt jeden groszy) z umownymi odsetkami w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP od dnia 31 stycznia 2015r. do dnia zapłaty;
2. oddala powództwo w pozostałej części;
3. zasądza od pozwanej L. N. na rzecz powoda (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. kwotę 170,10 zł (sto siedemdziesiąt złotych dziesięć groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu;
4. wyrokowi w pkt. 1 i 3 nadaje rygor natychmiastowej wykonalności.

UZASADNIENIE

W dniu 09 grudnia 2015 roku do tutejszego Sądu wpłynął pozew (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. przeciwko L. N. o zapłatę kwoty 1.328,05 zł wraz z ustawowymi odsetkami oraz wniósł o zasądzenie zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu, sprecyzowanym pismem z dnia 29 stycznia 2016r. powód wskazał, że strony zawarły umowę pożyczki gotówkowej, w ramach której pozwana zobowiązała się do zwrotu powodowi określonej w umowie kwoty pieniężnej. Oprócz tego pozwana zobowiązała się do zapłaty powodowi kwoty z tytułu zryczałtowanych kosztów windykacji oraz zwrotu kosztów korespondencji w wysokości 30 zł. Niespłacenie pożyczki w terminie spowodowało powstanie zadłużenia przeterminowanego, od którego powodowi przysługują odsetki maksymalne liczone od dnia wymagalności.

Tym samym powód, w miejsce żądania zawartego w pozwie wniósł o zasądzenie kwoty 216,34 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 07 lipca 2015r. do dnia zapłaty oraz zasądzenie kwoty 1.081 zł wraz z umownymi odsetkami w wysokości czterokrotności kredytu lombardowego NBP od dnia 31 stycznia 2015r. do dnia zapłaty; zasądzenie kwoty 30 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 07 lipca 2015r. do dnia zapłaty.

Pozwana prawidłowo zawiadomiona o terminie rozprawy, nie stawiła się, nie złożyła odpowiedzi na pozew, nie zajęła stanowiska w sprawie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 11 grudnia 2014r. powód (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. udzielił pozwanej L. N. pożyczki gotówkowej w kwocie 1.071 zł, na okres 1 miesiąca, którą pozwana zobowiązała się zwrócić do dnia 11 stycznia 2015r. Z udzielonej pożyczki, pożyczkodawca potrącił koszty udzielenia pożyczki: kwotę 371 zł tytułem opłaty przygotowawczej oraz kwotę 10,71 zł tytułem odsetek umownych, naliczonych za cały okres kredytowania. Pożyczkobiorca otrzymała do wypłaty pożyczkę w kwocie 700 zł.

W umowie zastrzeżono także, że niespłacenie pożyczki w ustalonym terminie powoduje powstanie zadłużenia przeterminowanego, od którego pobierane są odsetki karne według zmiennej stopy procentowej, określonej jako czterokrotność stopy kredytu lombardowego NBP.

W przypadku zadłużenia w spłacie należności wynikających z umowy o pożyczkę gotówkową, pożyczkodawca może prowadzić działania windykacyjne – jako działania własne lub zlecone zewnętrznej firmie windykacyjnej. Opłaty obciążające pożyczkobiorcę w związku z windykacją należności nie mogą w miesiącu przekroczyć 200 zł; w przypadku działań prowadzonych przez zewnętrzną firmę windykacyjną opłaty nie mogą przekroczyć 20 % kwoty wymagalnej należności.

W umowie zastrzeżono także, że pożyczkodawca może pobierać opłaty według zasad i stawek określonych w umowie oraz Tabeli Opłat i Prowizji w zakresie udzielania pożyczek gotówkowych. Pożyczkobiorca ma także prawo, w ramach monitorowania spłaty pożyczki najwcześniej na 5 dni, przed terminem spłaty na telefoniczny lub sms-owy kontakt z Pożyczkobiorcą, w tym tytułu opłaty za opóźnienie w spłacie:

- a) za wysłanie wezwania do zapłaty, upomnienia lub prośby o dopłatę listem zwykłym zastrzeżono opłatę w wysokości 20 zł,
- b) za wysłanie wezwania do zapłaty, upomnienia lub prośby o dopłatę listem poleconym zastrzeżono opłatę w wysokości 30 zł,
- c) za telefoniczne wezwanie do zapłaty zastrzeżono opłatę w wysokości 20 zł,
- d) za wezwanie zapłaty przy wykorzystaniu SMS zastrzeżono opłatę w kwocie 5 zł,
- e) za wezwanie do zapłaty przy wykorzystaniu poczty elektronicznej zastrzeżono opłatę w kwocie 5 zł,
- f) za koszty windykacji obejmujące m.in. działania firmy windykacyjnej zastrzeżono opłatę w kwocie nie więcej niż 20% kwoty wymagalnej należności.

Dowód: okoliczności bezsporne, umowa pożyczki – k.11-12; potwierdzenie realizacji przelewu – k. 15;

Pozwana nie dokonała terminowej spłaty pożyczki. Pismem z dnia 05 lutego 2015 roku powód wezwał pozwaną do natychmiastowej zapłaty zadłużenia w wysokości 1.081,71 zł oraz opłaty dodatkowej w kwocie 30 zł, łącznie 1.111,71 zł, w terminie 7 dni, od daty odebrania wezwania, pod rygorem przekazania sprawy, do zewnętrznej firmy windykacyjnej.

W dniu 19 czerwca 2015 roku powód skierował do pozwanej wezwanie do zapłaty zadłużenia w wysokości 1.328,05 zł i odsetek umownych za opóźnienie w kwocie 50,20 zł, w terminie 3 dni od daty nadania niniejszego pisma.

Mimo wezwania do zapłaty, do dnia wyrokowania pozwana nie zapłaciła powodowi kwoty dochodzonej pozwem

Dowód: okoliczności bezsporne; wezwania do zapłaty z dnia 05.02.2015r. wraz z potwierdzeniem odbioru – k. 15v – 17v; wezwanie do zapłaty z dnia 19.06.2015r. – k. 18

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 339 § 1 k.p.c. jeżeli pozwany nie stawił się na posiedzenie wyznaczone na rozprawę albo mimo stawienia się nie bierze udziału w rozprawie, sąd wyda wyrok zaoczny, o czym stanowi art. 339 § 1 k.p.c. Na mocy art. 339

§ 2 k.p.c. wydając wyrok zaoczny, przyjmuje się za prawdziwe twierdzenie powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa.

Niezależnie od wynikającego z art. 339 § 2 k.p.c. domniemania prawdziwości twierdzeń powoda z rzeczywistym stanem rzeczy, Sąd ma każdorazowo obowiązek krytycznego ustosunkowania się do jego twierdzeń z punktu widzenia ich ewentualnej zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy. W przypadku wątpliwości w tym przedmiocie Sąd nie może wydać wyroku zaocznego, opierając się tylko na twierdzeniach powoda o okolicznościach faktycznych. Należy wówczas przeprowadzić postępowanie dowodowe w celu wyjaśnienia powstałych wątpliwości (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 października 1998r., sygn. akt I CKU 85/98; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 września 1997r., sygn. akt I CKU 115/97).

Przytoczone w pozwie twierdzenia budziły poważne wątpliwości Sądu, wobec czego uznano za konieczne przeprowadzenie postępowania dowodowego, co ograniczyło się w zasadzie do dopuszczenia dowodu z dokumentów złożonych przez stronę powodową.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego, który nie był kwestionowany przez żadną ze stron procesu.

Na podstawie zgromadzonych w aktach sprawy dokumentów nie budzi wątpliwości okoliczność, że powoda i pozwaną łączyła umowa pożyczki. Zgodnie z art. 720 § 1 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

Zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Ustawodawca wskazał w art. 385¹ § 3 k.c., że niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. Jednocześnie stosownie do art. 385¹ § 4 k.c. ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje. Oznacza to, że w znacznej liczbie przypadków ciężar dowodu będzie spoczywał na przedsiębiorcy udzielającym pożyczki.

O rażącym naruszeniu interesów konsumenta można mówić w sytuacji nieusprawiedliwionej dysproporcji praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku zobowiązaniowym, natomiast działanie wbrew dobrym obyczajom będzie miało miejsce wtedy, gdy w zakresie kształtowania treści stosunku obligacyjnego partner konsumenta tworzy takie klauzule umowne, które godzą w równowagę kontraktową stosunku.

Zdaniem Sądu, dodatkowe koszty pożyczki obejmujące opłaty windykacyjne i koszty działań upominawczo-windykacyjnych zostały określone na zawyżonym, nieznajdującym żadnego uzasadnienia, poziomie. Opłaty te zostały ustalone w stałej zryczałtowanej kwocie, niezależnie od faktycznie poniesionych wydatków, przez co dochodzi do braku ekwiwalentności świadczeń stron umowy pożyczki i skutkuje bezpodstawnym wzbogaceniem się strony powodowej. Wprowadzenie przez powoda opłat w wysokości wskazanej w umowie godziło w dobre i uczciwe praktyki kupieckie oraz w sposób rażąco naruszało interes pozwanej jako konsumenta.

Nawet jeśli przyjąć, że zapisy umowy pożyczki przewidujące obowiązek ponoszenia dodatkowych opłat nie stanowią niedozwolonych klauzul umownych, to są one sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Wprawdzie wysokość opłaty przygotowawczej, opłaty administracyjnej i kosztów działań upominawczo-windykacyjnych została ustalona umową pożyczki, a pozwana, składając podpis pod umową, zgodziła się na ich ponoszenie, to jednak swoboda umów nie jest całkowicie dowolna i podlega pewnym ograniczeniom. Zgodnie z art. 353¹ k.p.c. strony zawierające umowę

mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego.

Analizując zasadność poszczególnych opłat dodatkowych, należy zauważyć, że strona powodowa nie wykazała w toku niniejszego postępowania dwóch okoliczności – po pierwsze, aby opłaty te były rzeczywiście niezbędne z punktu widzenia realizacji obowiązków umowy pożyczki, a po drugie, że poniosła je w wysokości wskazanej w umowie pożyczki. Sąd nie znalazł podstaw do obciążenia pozwanej kosztami działań określonych w umowie pożyczki jako windykacyjne. Nawiązując do treści umowy pożyczki z dnia 11 grudnia 2014r., należy wskazać, że w pkt. 13 określono uprawnienie strony powodowej do obciążenia pożyczkobiorcy w przypadku opóźnienia w terminowej spłacie zadłużenia kosztami działań upominawczo-windykacyjnych. Zastrzeżone przez stronę powodową koszty obejmują koszty sporządzenia i wysłania pism lub smsów czy wiadomości mailowych, wzywających do zapłaty bądź przypominających o tym obowiązku i określonych w Tabeli Opłat i Prowizji. Zdaniem Sądu, koszty te nie przystają w żaden sposób do obowiązujących powszechnie w obrocie gospodarczym kosztów wspomnianych czynności. Są to koszty nadmierne, a wręcz nawet rażąco wygórowane, nie mają żadnego racjonalnego uzasadnienia i ekonomicznego powiązania z faktycznie poniesionymi wydatkami. Powód narzucił pozwanej zawyżony taryfikator opłat, kierując się wyłącznie własnym partykularnym interesem. Opłaty te stanowiły nie tylko niczym nieuzasadnioną dolegliwość dla konsumenta, ale przede wszystkim zostały pomyślane jako źródło dodatkowego zarobkowania dla pożyczkodawcy. Dla przykładu można tutaj wskazać koszt przekazania sprawy do postępowania windykacyjnego w kwocie 20 % kwoty wymagalnej należności, bądź nie więcej niż 200 zł miesięcznie, w przypadku działań windykacyjnych podjętych przez powoda. Umowa pożyczki z dnia 11 grudnia 2014r. nie zawiera definicji postępowania windykacyjnego, nie wskazuje, na czym miałyby ono polegać i jakie czynności w jego ramach miałyby być podejmowane, co pozwoliłoby zweryfikować wysokość kosztów w tym przedmiocie. Co więcej, już skierowanie do pożyczkobiorcy monitu i wezwań do zapłaty stanowi przejaw działań windykacyjnych, a więc takich, które zmierzają do wyegzekwowania od dłużnika należnego wierzycielowi świadczenia. Po skierowaniu do pozwanej ostatecznego wezwania do zapłaty i braku spłaty zadłużenia strona powodowa skierowała sprawę na drogę postępowania sądowego, domagając się jednocześnie zasądzenia od strony pozwanej poniesionych z tego tytułu kosztów. Opłata została naliczona w sposób automatyczny po upływie terminu zapłaty określonego w ostatecznym wezwaniu do zapłaty, mimo że faktycznie żadne dalsze działania windykacyjne nie były prowadzone, a przynajmniej nic takiego nie zostało wykazane w niniejszym postępowaniu. W ocenie Sądu, brak jest podstaw do przerzucania na pożyczkobiorcę kosztów prowadzenia windykacji przedsądowej przez podmiot zajmujący się zawodowo udzielaniem pożyczek. Koszty takowe są bowiem związane z normalnym ryzykiem prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie świadczenia usług finansowych i powinny być wliczone przez przedsiębiorcę w koszty bieżącej działalności (każdy pożyczkodawca będący przedsiębiorcą musi się liczyć z tym, że będzie musiał podejmować działania mające na celu odzyskanie udzielonej pożyczki).

Podsumowując powyższe rozważania, Sąd uznał za słuszne żądanie w zakresie kwoty 1.081,71 zł (kwoty pożyczki oraz kosztów pożyczki).

A zatem Sąd zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 1.081,71 zł na podstawie art. 720 § 1 k.c. (pkt 1 sentencji wyroku). W pozostałym zakresie powództwo podlegało oddaleniu jako pozbawione usprawiedliwionych podstaw. Z jednej strony Sąd uznał, że postanowienia umowy pożyczki nakładające na pozwaną obowiązek uiszczenia opłat z tytułu działań upominawczo-windykacyjnych stanowią niedozwolone klauzule umowne, a z drugiej są sprzeczne z zasadami współżycia społecznego ograniczającymi swobodę umów (pkt 2 sentencji wyroku).

O odsetkach od należności głównej Sąd orzekł na mocy § 5 ust. 4 umowy pożyczki gotówkowej w zw. z art. 481 § 1 k.c., uwzględniając w tym zakresie żądanie pozwu. W myśl art. 481 § 1 i § 2 k.c. (wg stanu na dzień 31.12.2015r.) jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była z góry oznaczona, należą się odsetki ustawowe. Jednakże gdy wiarygodność jest oprocentowana według stopy wyższej niż stopa ustawowa, wierzyciel może żądać odsetek za opóźnienie według tej wyższej stopy.

O kosztach procesu Sąd orzekł w pkt. 3 wyroku, zgodnie z art. 100 zd. 1 k.p.c. w zw. z § 6 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

W niniejszym postępowaniu powód dochodził zapłaty kwoty 1.328,05 zł, a ostatecznie utrzymał się z żądaniem w wysokości 1.081,71 zł. Oznacza to, że powód wygrał proces w ok. 81%, a pozwana – w ok. 19%.

W skład kosztów procesu poniesionych przez stronę powodową wchodzi: opłata sądowa od pozwu w kwocie 30 złotych, koszt zastępstwa procesowego w kwocie 180 zł. Z kolei pozwana nie poniosła żadnych kosztów procesu.

Tym samym powodowi należy się zwrot 70% kosztów niezbędnych do celowego dochodzenia praw i celowej obrony, czyli kwota 170,10 zł. Taką właśnie kwotę zasądzono na jego rzecz od pozwanej tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt 3 sentencji wyroku).

O rygorze natychmiastowej wykonalności orzeczono na podstawie art. 333 § 1 pkt 3 k.p.c. Zgodnie z przywołanym przepisem sąd z urzędu nada wyrokowi przy jego wydaniu rygor natychmiastowej wykonalności, jeżeli wyrok uwzględniający powództwo jest zaoczny. Rygor ten nadano również w zakresie zasądzonych kosztów procesu (pkt 4 sentencji wyroku).